

Περιπατητική Γιορτή και Σχόλη ΕΠΑ.Λ. Μήλου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
& ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Ομάδα Προγράμματος ΜΝΑΕ

Ιωάννου Ευτυχία – Φιλολόγος (ΠΕ02)
Κολλύρου Μαρία – Ψυχολόγος (ΠΕ23)
Σταμάτης Πέτρος – Μαθηματικός (ΠΕ03)

Ομάδα Α1 Λυκείου 2022-2023

Βαμβακάρης Γεώργιος	Βελετά Άννα
Βήχος Γεώργιος	Βήχος Κωνσταντίνος
Βήχος – Μπρούτζου Άγγελος	Βλάχου Άννα - Μαρία
Βούλαγκας Μάριος	Βρεττός - Τανάσε Ιωάννης
Κολιαράκη Μελίνα	

Ομάδα Α2 Λυκείου 2022-2023

Κολιαράκης Δημήτριος	Μαθιουδάκη Ανδρεάνα
Μαθιουδάκης Αθανάσιος	Μαμουτάι Αίντα
Μαρκαντώνης Αντώνης	Μαρουδίτση Ανναντίνα
Νινός Άγγελος	Παπαδόπουλος Αντώνιος
Παππάς Ευάγγελος	Σινάνι Ελένη

Υποστήριξη

Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων ΕΠΑ.Λ. Μήλου
Εργατικό Κέντρο Μήλου
Όμιλος Φίλων Βουνού και Θάλασσας Μήλου

Γραφιστική Επιμέλεια

Swop

Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός

The Scenic Route AMKE

Εκδότης

Επαγγελματικό Λύκειο Μήλου 2022 – 2023

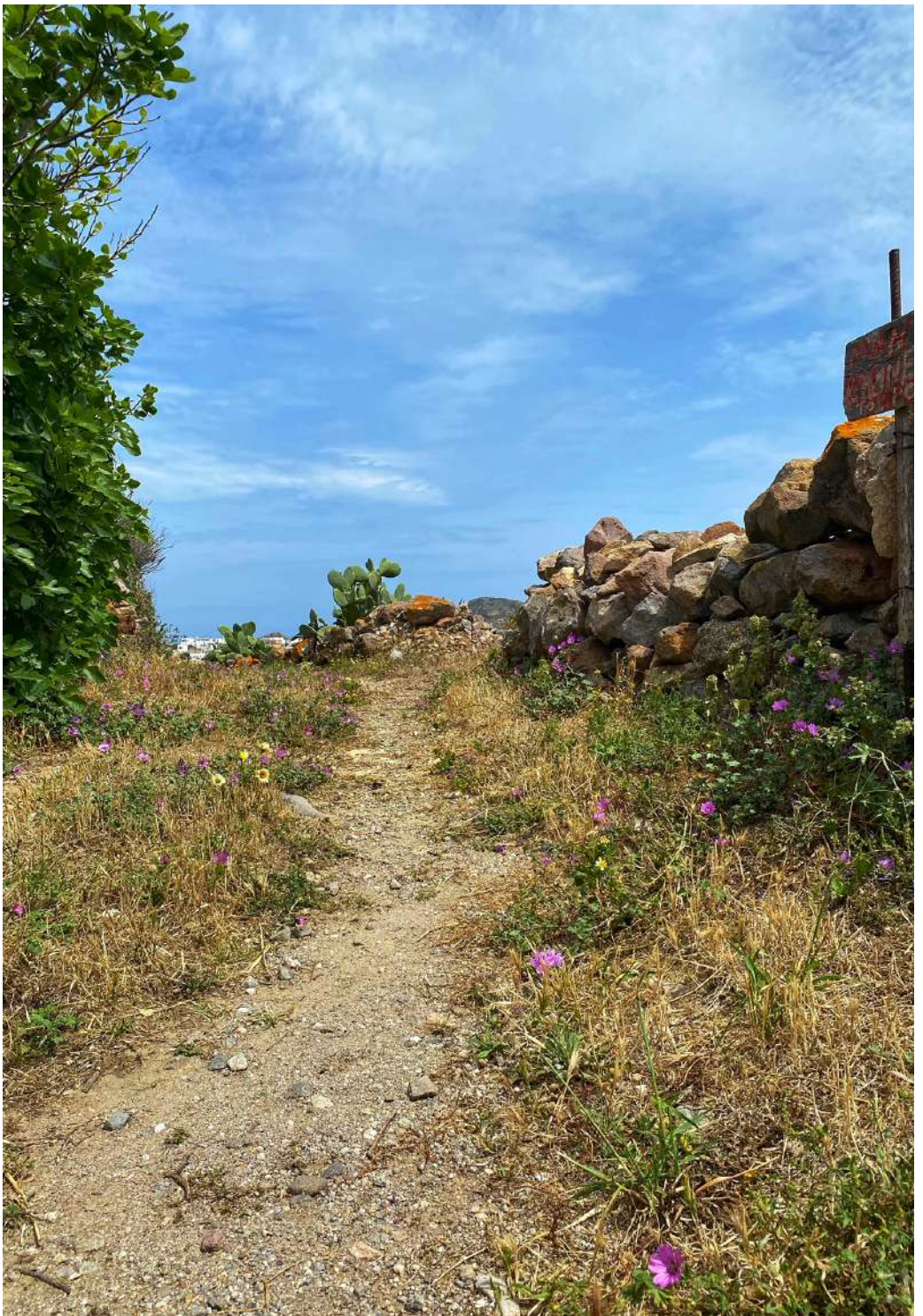
Πρόλογος

Στις 16 Φεβρουαρίου του 2023 το Σχέδιο Δράσης μας με τίτλο “Eco – Λογική Συνείδηση” έλαβε έγκριση και χρηματοδότηση από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ που διαχειρίζεται το Κέντρο Διάδοσης Επιστημών ΝΟΗΣΙΣ και που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, την Εκπαίδευση και τη Δια Βίου Μάθηση.

Αρχικά, εξερευνήσαμε το χώρο του σχολείου έχοντας διαμορφώσει μια συγκεκριμένη οπτική με βασικό γνώμονα τις πολιτικές Βιώσιμης Ανάπτυξης όπως αυτές έχουν ορισθεί στην Ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Συντάξαμε ερωτηματολόγιο το οποίο διαθέσαμε στο σύνολο του σχολείου και με βάση τις απαντήσεις που λάβαμε διαμορφώσαμε φύλλο εργασίας προς εξεύρεση εφικτών προτάσεων παρέμβασης στο σχολικό χώρο. Οι προτάσεις αυτές συγκεντρώθηκαν και μετά από διαβούλευση προχωρήσαμε στην υλοποίηση των δημοφιλέστερων επιλογών.

Έχοντας έτσι επιτύχει μια βιώσιμη αναδιοργάνωση του χώρου μας, οραματιζόμενοι το σχολικό περιβάλλον σαν κέντρο περιβαλλοντικής ανάπτυξης, πρόνοιας και κοινωνικής αλλαγής, το χρησιμοποιήσαμε σαν άτυπη «βάση επιχειρήσεων» για να διευρύνουμε τον κύκλο της οικολογικής συνείδησης και επιρροής μας. Για το σκοπό αυτό, συλλέξαμε, αναλύσαμε και επεξεργαστήκαμε πλήθος πληροφοριακού υλικού που χρησιμοποιήθηκε για το σχεδιασμό εξορμήσεων στον περιβάλλοντα χώρο και την ανάδειξη θεμάτων προς προβληματισμό και εξέταση. Έτσι, με αφετηρία το σχολείο μας, εκτελέσαμε πεζοπορικές διαδρομές φυσικής και πολιτιστικής αξίας εύκολης έως μέτριας δυσκολίας και σύντομης χρονικής διάρκειας, τις οποίες και καταγράψαμε χρησιμοποιώντας εφαρμογές γεωγραφικού εντοπισμού θέσης. Καταυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκαν και οι χάρτες των διαδρομών, όπως και οι προτάσεις για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρουσιάζονται εν συντομία στο παρών Τετράδιο Δραστηριοτήτων.

Για την προβολή της δράσης μας σε όσο το δυνατό ευρύτερο κοινό, δημιουργήσαμε ιστοσελίδα όπου αποθηκεύσαμε το σύνολο των πληροφοριών για το πρόγραμμα, τις διαδρομές και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και πλούσιο φωτογραφικό υλικό που οι ίδιοι συλλέξαμε. Εκεί ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος μπορεί επίσης να βρει και να αποθηκεύσει τις διαδρομές που θα του τραβήξουν την προσοχή σε μορφή αρχείου κατάλληλη για όλες τις εφαρμογές προσανατολισμού που μπορεί να διαθέτει, καθώς και άλλο χρήσιμο υλικό ώστε να σχεδιάσει και να υλοποιήσει τις ίδιες ή/και ανάλογες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Διαδρομές

Όλες οι διαδρομές που επιλέξαμε είναι κυκλικές με αρχή και πέρας το ΕΠΑ.Λ. Μήλου. Είναι κατά κύριο λόγο μέτριας δυσκολίας και δεν ξεπερνούν τις τέσσερις ώρες σε διάρκεια. Εκτελέστηκαν από δύο ομάδες των δέκα μαθητών της Α' Λυκείου (15 – 16 χρονών) με τη συνοδεία δύο εκπαιδευτικών κάθε φορά. Στην ιστοσελίδα μας, που μπορείτε να μεταβείτε σκανάροντας το Q-R Code που βρίσκεται στο οπισθόφυλλο, μπορείτε να κατεβάσετε το αντίστοιχο αρχείο GPX για κάθε διαδρομή ξεχωριστά, συμβατό με τις περισσότερες συσκευές GPS.

0 m 1000 m

Διαδρομή 1

Τρυπητή – Κλήμα – Τραμυθιά

Περιγραφή

Διαδρομή μεγάλου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος σε εμφανές μονοπάτι με επαρκή σήμανση. Καλό είναι να προηγηθεί επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο, καθώς και ξενάγηση στις κατακόμβες, κατά την κατάβαση προς το Κλήμα. Από εκεί ο πεζοπόρος θα ακολουθήσει την ανηφορική οδό που οδηγεί στο Αρχαίο Θέατρο και τον «Μαύρο τοίχο» διαμέσου της αρχαίας αγοράς, πριν περάσει στην διάσπαρτη με αρχαία κατάλοιπα περιοχή της Τραμυθιάς.

Χρόνος

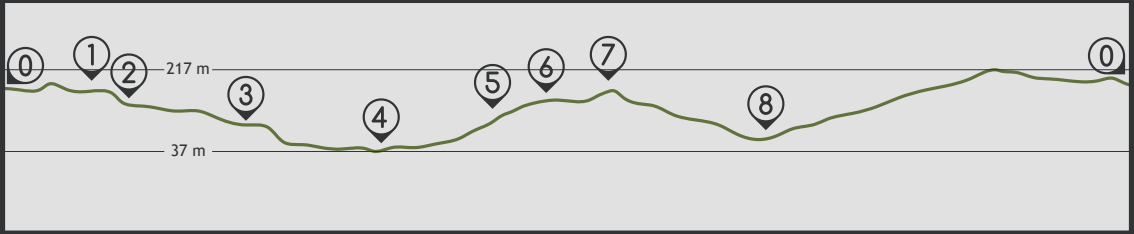
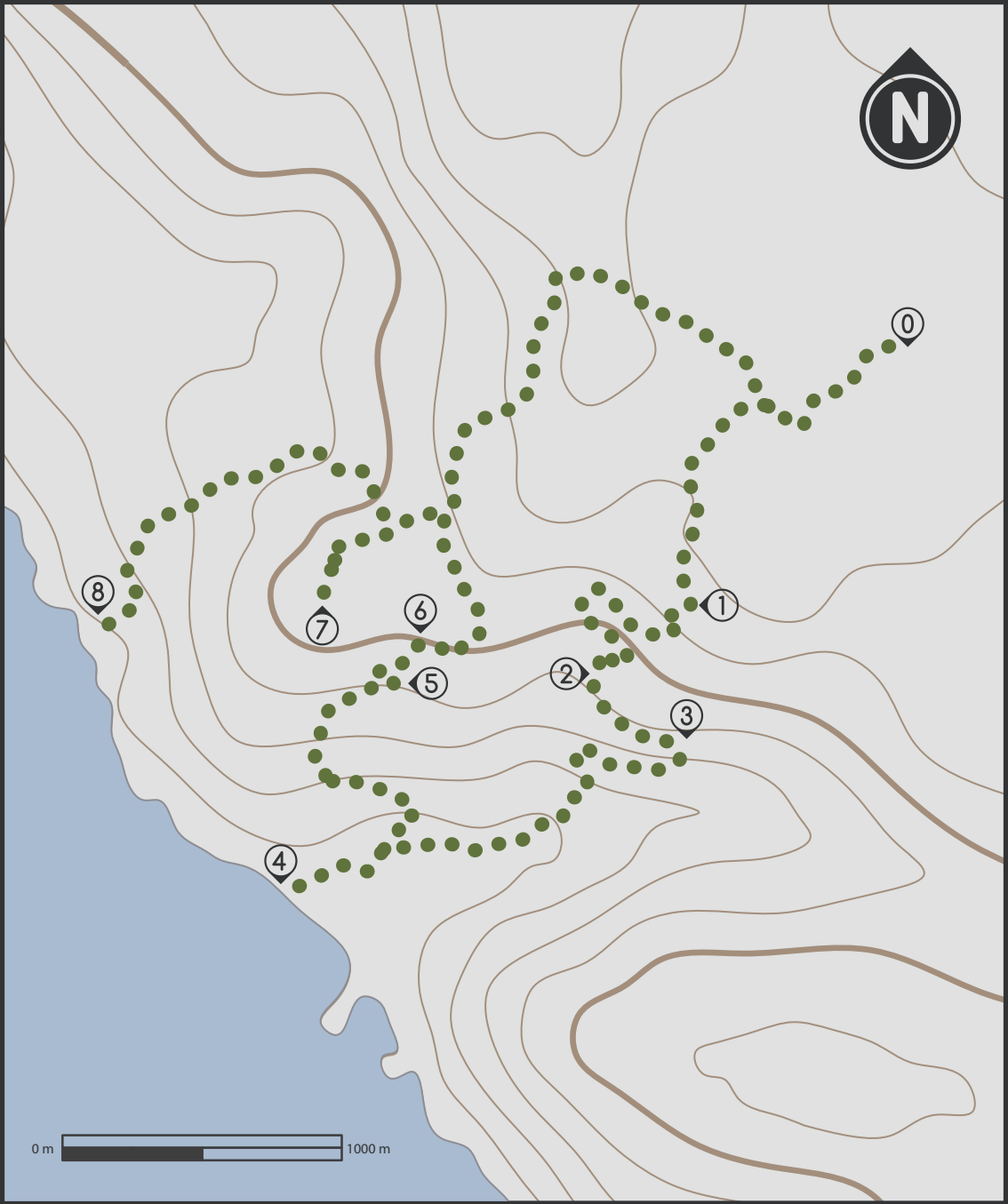
3 Ώρες

Απόσταση

6 Χιλιόμετρα

Δυσκολία

Μέτρια

Σημεία Ενδιαφέροντος

0 ΕΠΑ.Λ. Μήλου

1 Παναγία Φανερωμένη

Πρόκειται για μικρή εκκλησία που συγκαταλέγεται μεταξύ των παλαιότερων ναών της Μήλου. Η άτακτη τεχνοτροπία που τη χαρακτηρίζει απαντάται και στην εκκλησία της Παναγίας Τουρλιανής, που πιθανώς κτίσθηκε από τον ίδιο μάστορα.

2 Αφροδίτη της Μήλου

Σημείο εύρεσης εντυπωσιακού αγάλματος σμιλεμένου από παριανό μάρμαρο στις 8 Απριλίου 1820 από τον Γεώργιο ή Θεόδωρο Κεντρωτά. Κατέληξε με περιπετειώδη τρόπο στην κατοχή του Γάλλου βασιλιά Λουδοβίκου ΙΗ΄, ο οποίος το προσέφερε την 1η Μαρτίου 1821 στο Μουσείο του Λούβρου, όπου εκτίθεται έως σήμερα.

3 Κατακόμβες

Το σπουδαιότερο ίσως παλαιοχριστιανικό μνημείο της Ελλάδας, κατασκευασμένο από τον 2ο ως τον 5ο αιώνα μ.Χ. Γνωστές με το όνομα “Ελληνική Σπηλιά”, οι κατακόμβες βρέθηκαν το 1840 από αρχαιοκάπηλους. Σήμερα είναι επισκέψιμο το 1/10 της πραγματικής τους έκτασης, λόγω εκτεταμένων φθορών και ελλιπούς στήριξης και συντήρησης.

4 Κλήμα

Περί το 900 π.Χ. και λόγω της έλευσης των Δωριέων στο νησί το οικιστικό κέντρο μεταφέρθηκε από τη Φυλακωπή στο Κλήμα. Πρόκειται για παραλιακή περιοχή με ασφαλή όρμο, που δεν προσβάλλεται από τους ανέμους, οχυρωμένη μεταξύ των λόφων του Προφήτη Ηλία και του Πυργιάντε. Κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας βρέθηκαν κτίσματα και μόλος, που προφύλασσαν τα πλοία από τον ισχυρό κυματισμό.

5 Αρχαίο Θέατρο

Σημαντικό αρχαιολογικό εύρημα που κατασκευάστηκε μάλλον στις αρχές του 1ου αιώνα μ.Χ. Βρέθηκε το 1735 από τον Ιησουίτη Nicolas Sarrabat και μελετήθηκε από τον Γερμανό αρχαιολόγο και αρχιτέκτονα Carl Haller το 1816. Το θέατρο, που κάποτε έφθανε σε χωρητικότητα τα 7.000 άτομα, σήμερα διατηρεί μόλις 7 κερκίδες με 6 σειρές καθισμάτων, οι οποίες χωρούν 700 θεατές.

6) Θέση «Τρείς Εκκλησιές»

Το κέντρο της αρχαίας αγοράς πάνω από το Αρχαίο Θέατρο . Στη θέση σώζονται κατάλοιπα παλαιοχριστιανικού βαπτιστηρίου, που θεωρείται ότι ανήκε σε τρίκλιτη βασιλική εκκλησία, που πλέον δεν υπάρχει.

7) Προφήτης Ηλίας

Ναός κτισμένος στη κορυφή του λόφου που βρίσκεται εντός του αρχαιολογικού χώρου. Η ύπαρξη κίωνων και πολλών άλλων μαρμάρινων υπολειμμάτων διεσπαρμένων στην κορυφή ή ενσωματωμένων στο σώμα του μαρτυρά την αλλοτινή ύπαρξη αρχαίου ναού, που ήταν πιθανώς αφιερωμένος στον Ποσειδώνα.

8) Άγιος Νικόλαος

Μικρός ναός δίπλα στα τείχη της Αρχαίας Πόλης. Βρίσκεται πάνω από μικρή βοτσαλωτή παραλία, στο νότιο άκρο της οποίας υπάρχει τρυπημένος βράχος που κάποτε χρησίμευε ως μυστικό πέρασμα και συνέδεε το λιμάνι του Κλήματος με την Τραμυθιά και την πηγή φρέσκου νερού που υπήρχε εκεί.

0) ΕΠΑ.Λ. Μήλου

Διαδρομή 2

Πλάκες – Φουρκοβούνι – Πλάκα

Περιγραφή

Μια διαδρομή που μας επιτρέπει να «αγκαλιάσουμε» το βράχο του Κάστρου κινούμενοι περιμετρικά. Διασχίζοντας τις Πλάκες, παίρνουμε το γραφικό χωματόδρομο που θα μας βγάλει στη διασταύρωση προς Φουρκοβούνι ή Πλάθινα. Κατεβαίνουμε στον πανέμορφο οικισμό του Φουρκοβουνίου με τα περίφημα Σύρματα και, για την επιστροφή, ακολουθούμε εμφανές ανηφορικό μονοπάτι, χωρίς ιδιαίτερη σήμανση, που θα οδηγήσει μια δυνατή ομάδα στην κορυφή του Κάστρου από την μεριά της Πλάκας.

Χρόνος

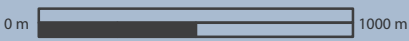
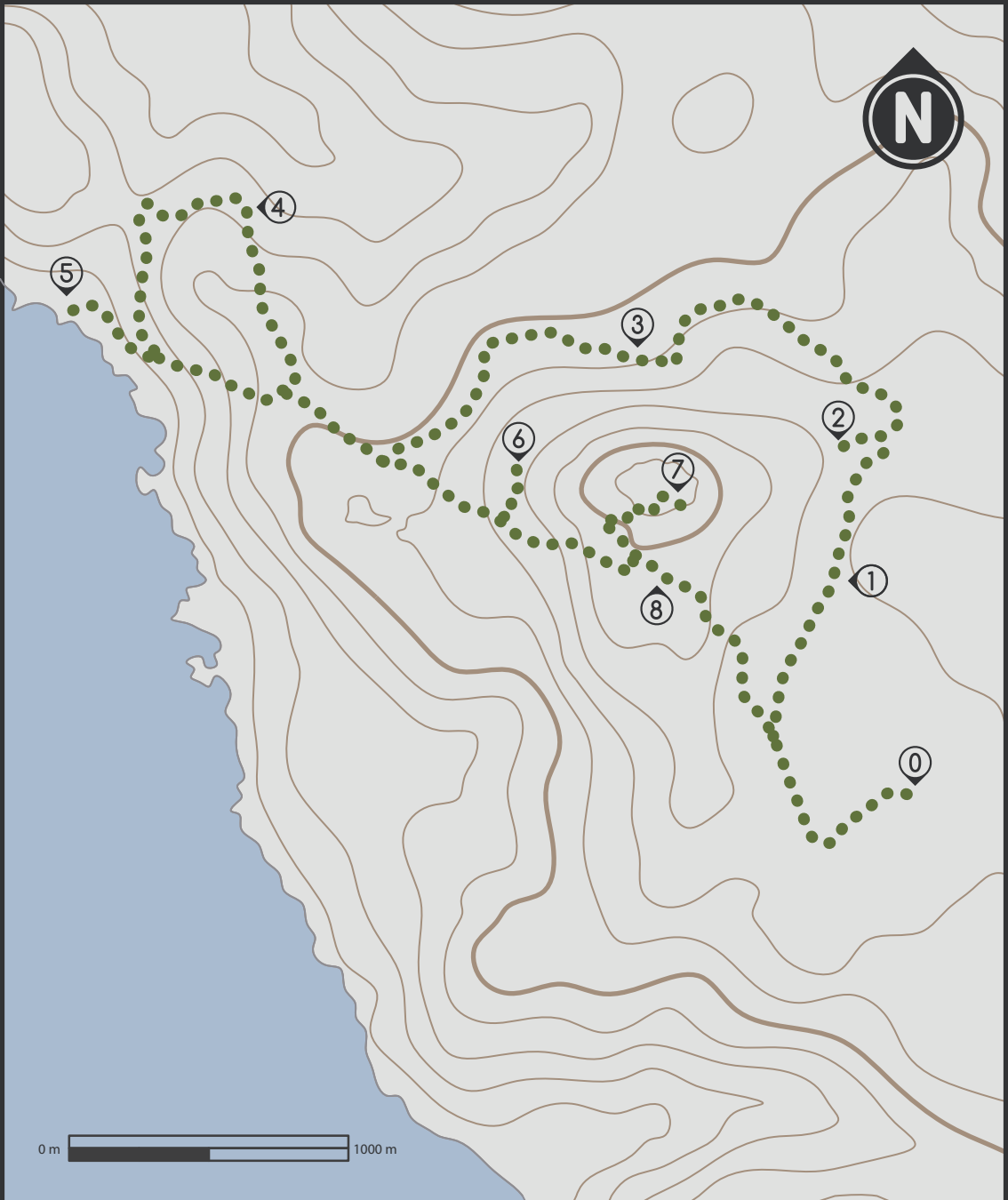
3 Ώρες

Απόσταση

6 Χιλιόμετρα

Δυσκολία

Μέτρια

Σημεία Ενδιαφέροντος

0 ΕΠΑΛ Μήλου

1 Πολεμικό Μουσείο

Το μουσείο βρίσκεται στην περιοχή «Φλάρη» και στεγάζεται σε πρώην γερμανικό καταφύγιο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Λειτουργήσε σαν στρατιωτικό νοσοκομείο κατά του βομβαρδισμού του 1944 και σήμερα είναι επισκέψιμο μετά από συνεννόηση με τις τοπικές αρχές.

2 Πλάκες - Τρείς Σταυροί

Θέση με πανοραμική θέα πάνω στο παλιό μονοπάτι που συνέδεε τις Πλάκες με την Πλάκα. Τα τελευταία χρόνια έχουν ανεγερθεί τρείς σταυροί, οι οποίοι εξυπηρετούν την τέλεση της λειτουργίας της Αποκαθήλωσης κάθε Πάσχα.

3 Σημείο Θέασης

Οι εικόνες που προσφέρονται είναι επιβλητικές. Στα Νότια, ο βράχος του Κάστρου δεσπόζει από ψηλά και οι κατοικίες των παλιών Πιλότων της Μήλου φαίνονται αγκιστρωμένες πάνω στα βράχια. Χαρακτηριστικά είναι τα μικρά παραθυράκια, ψηλά στις κατοικίες, από όπου οι Μήλιοι Πιλότοι παραμόνευαν για περαστικά πλοία.

4 Κόκκινος Βράχος

Οι κατακόκκινοι πετρώδεις σχηματισμοί που βρίσκονται τριγύρω αλλά και πάνω στην κορυφή του Φουρκοβουνίου προκαλούν εντύπωση. Πρόκειται για σχηματισμούς πυρολουσίτη, που είναι το πιο γνωστό και πιο διαδομένο ορυκτό του μαγγανίου, σε δυναμικούς συνδυασμούς απόχρωσης και όψης.

5 Φουρκοβούνι

Ένας πολύ μικρός παραθαλάσσιος οικισμός, που αποτελείται από μια σειρά από στριμωχτά Σύρματα. Διατηρεί τη φήμη ενός από τα παραδοσιακά ψαροχώρια της Μήλου, αφού δεν έχει αλλοιωθεί από την τουριστική ανάπτυξη.

6 Εκκλησιάκι Ταξιάρχη

Όμορφο εκκλησιάκι στη δυτική πλαγιά του λόφου του Κάστρου, κατά το ήμισυ σπήλαιο και κατά το υπόλοιπο κτίσμα. Αγνώστου ιδρυτή και μάστορα, βρίσκεται στη θέση πριν από το 1846, χρονολογία του παλαιότερου συμβολαίου εντός του οποίου αναφέρεται.

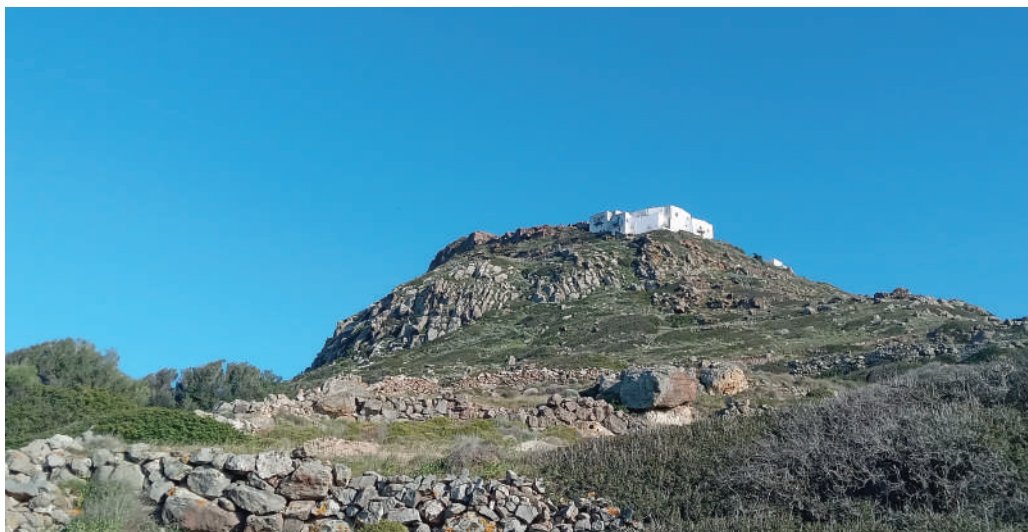
7 Κάστρο

Η ίδρυση του Κάστρου της Μήλου από τους Ενετούς στο Βόρειοδυτικό άκρο του νησιού τοποθετείται στις αρχές του 13ου αιώνα. Από την κορυφή του απότομου βραχώδη λόφου ο περίπλους των πλοίων ήταν πολύ εύκολο να ελεγχθεί, ενώ, όπως και τα υπόλοιπα κάστρα των Κυκλάδων, δεν περιβαλλόταν από τείχη, αλλά από τα ίδια τα σπίτια που βρίσκονταν στις εξωτερικές πλευρές αυτού και είχαν οχυρωματικό χαρακτήρα, διαθέτοντας ελάχιστα ανοίγματα.

8 Πλάκα

Η πρωτεύουσα της Μήλου πήρε το όνομά της από το επίπεδο έδαφος στο οποίο κτίστηκαν τα σπίτια, όταν ο οικισμός του Κάστρου δεν αρκούσε πλέον για τη στέγαση του πληθυσμού. Κτισμένη σε υψόμετρο 220 μέτρων, με εξαιρετική θέα προς τον κόλπο της Μήλου, η Πλάκα έχει διατηρήσει ένα έντονο παραδοσιακό χρώμα, με κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική, στενά πλακόστρωτα δρομάκια και παραδοσιακά μαγαζιά.

0 ΕΠΑΛ Μήλου

Διαδρομή 3

(Πέρα)Τριοβάσαλος – Μανδράκια

Περιγραφή

Παρά τη μεγάλη απόσταση, η συγκεκριμένη διαδρομή είναι μια από τις πιο ευχάριστες που επιλέξαμε. Επισκεπτόμαστε τον γραφικό οικισμό Μανδράκια με τα υπέροχα σύρματά του και στη συνέχεια ακολουθώντας την ακτογραμμή προσεγγίζουμε γεωμορφές ιδιαίτερης αισθητικής αξίας. Ο δρόμος που θα μας βγάλει πίσω στην αφετηρία, ακολουθεί ομαλό χωματόδρομο με θέα τις γύρω καλλιεργήσιμες εκτάσεις και τον επιβλητικό όγκο του λόφου με το Κάστρο να δίνει το στίγμα της επιστροφής.

Χρόνος

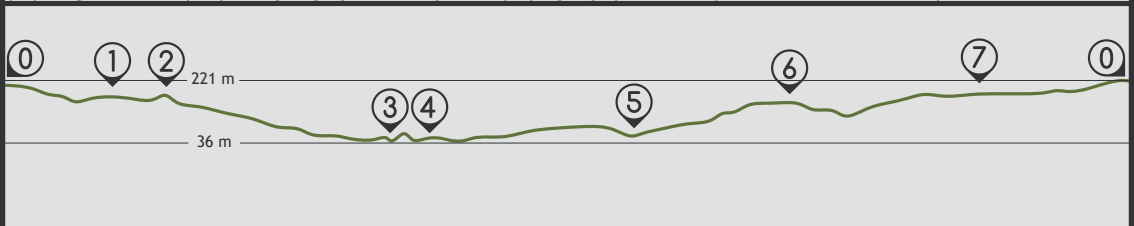
2,5 Ώρες

Απόσταση

4 Χιλιόμετρα

Δυσκολία

Δύσκολη

Σημεία Ενδιαφέροντος

0 ΕΠΑΛ Μήλου

1 Τριοβάσαλος

Χτισμένος αμφιθεατρικά πάνω σε λόφο, ο οικισμός του Τριοβασάλου είναι μια γραφική περιοχή της Μήλου σε υψόμετρο 130 μέτρων. Διαθέτει αρκετά καταστήματα με αξιόλογη εμπορική κίνηση και την όμορφη εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα, των αρχών του 19ου αιώνα.

2 Γέφυρα

Η γέφυρα συνδέει τις περιοχές του Τριοβασάλου και του Πέρα Τριοβασάλου που βρίσκονται αντικριστά σε δύο λόφους και που αποτελούν κατουσίαν έναν οικισμό. Την ημέρα της Ανάστασης διατηρείται ακόμα το έθιμο της ρίψης δυναμιτών στο χωράφι που διαπερνά η γέφυρα.

3 Μανδράκια

Τα Μανδράκια είναι ένας μικρός, γραφικός οικισμός με ένα μικρό προστατευμένο λιμανάκι. Κυριαρχούν τα γνωστά Σύρματα με τα λευκά σπιτάκια και τις πολύχρωμες πόρτες, που κατά τη διάρκεια του χειμώνα προφυλάσσουν τις βάρκες και τα σύνεργα των ντόπιων ψαράδων. Σε κοντινή απόσταση υπάρχουν οι παραλίες της Τουρκοθάλασσας και της Γεραριάς, από την ανατολική άκρη της οποίας ξεκινά και η παραλιακή διαδρομή που οδηγεί ως τον αρχαιολογικό χώρο της Φυλακωπής.

4 Γεωμορφές

Οι διαφορετικοί τύποι γεωλογικών σχηματισμών και πετρωμάτων που επικρατούν στην Μήλο, σε συνδυασμό με τις έντονες γεωλογικές και κλιματικές διεργασίες είχαν σαν αποτέλεσμα τη διαμόρφωση σχηματισμών σπουδαίας γεωλογικής και γεωμορφολογικής αξίας. Μια βόλτα κατά μήκος της ακτογραμμής το επιβεβαιώνει περίτρανα.

5 Τεχνητή Πισίνα

Ανασκαφή σε παράκτιο κομμάτι ολόλευκων τόφφων και μαλακού πυροκλαστικού πετρώματος κατέληξε στο σχηματισμό ιδιότυπου κοιλώματος εύκολα προσεγγίσιμου. Τη διάρκεια των χειμερινών μηνών τα κύματα γεμίζουν το τεχνητό αυτό κοιλώμα με νερό, το οποίο μετατρέπεται το καλοκαίρι σε απόμερη πισίνα σε σχήμα καρδιάς.

6 Σημείο Θέασης

Φτάνοντας στην κορυφή του υψώματος ρίχνουμε μια ματιά προς τα πίσω αφήνοντας το βλέμα μας να διατρέξει όλη την κατάλευκη ακτογραμμή από τα Μανδράκια ως και το νησί της Κιμώλου στο βάθος. Γυρίζοντας από την άλλη πλευρά, το τοπίο κυριεύει ο βράχος με το Κάστρο, σηματοδοτώντας το δρόμο της επιστροφής.

7 Πέρα Τριοβάσαλος

Οικισμός με δαιδαλώδη στενά πάνω σε λόφο με βορινό προσανατολισμό, τα όρια του οποίου ορίζει η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου. Τον προαύλιο της χώρο κοσμεί εξαιρετικό ψηφιδωτό του 1886 από χρωματιστά θαλάσσια βότσαλα που απεικονίζει ζώα και άλλα σχέδια, δημιουργία του ντόπιου μάστορα Πέρου Ραπανάκη.

8 ΕΠΑΛ Μήλου

Διαδρομή 4

Τρυπητή – Αγία Ιουλιανή – Βάτο

Περιγραφή

Μια κυκλική διαδρομή με δύσκολη επιστροφή. Διασχίζοντας την Τρυπητή, μπαίνουμε στη «Βαθιά Στράτα», που ένωνε κάποτε τον οικισμό με το λιμάνι του Αδάμαντα. Μετά από στάση στην εκκλησία της Αγίας Ιουλιανής παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής, ακολουθώντας πανέμορφο, αλλά δύσβατο, λόγω ελλιπούς συντήρησης, μονοπάτι, που εξυπηρετούσε τις ανάγκες του οικισμού του Βάτου και τη μεταφορά σιτηρών και άλλων προϊόντων από τους Ανεμόμυλους στη γύρω περιοχή.

Χρόνος

3 Ώρες

Απόσταση

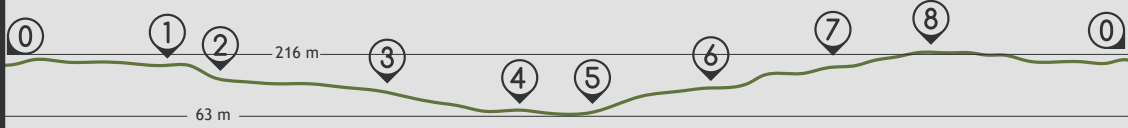
6 Χιλιόμετρα

Δυσκολία

Μέτρια

0 m 500 m

Σημεία Ενδιαφέροντος

0 ΕΠΑ.Λ. Μήλου

1 Τρυπητή

Παραδοσιακός οικισμός κτισμένος αμφιθεατρικά πάνω από τα ερείπια της Αρχαίας πόλης του Κλήματος. Πήρε το όνομά της από τις τρύπες που υπάρχουν λαξευμένες στο βράχο καθώς και τις παρακείμενες Κατακόμβες. Στο μέσο της ξεχωρίζει η εκκλησία του Αγίου Νικολάου που, λόγω της στενής θέσης της, έχει μεγαλύτερο πλάτος από το συνηθισμένο μήκος.

2 Σταυροδρόμι Κληματοβουνίου – Σκηνωπής

Επιλέγοντας το λιθόστρωτο ανηφορικό μονοπάτι μπορούμε να επισκεφτούμε τον οικισμό του Κληματοβουνίου και την εκκλησία της Παναγίας Τουρλιανής με την εξαιρετική θέα στη Τρυπητή. Αν πάλι συνεχίσουμε κατηφορικά, αφού περάσουμε από σημεία με εξαιρετικά δείγματα ξερολιθιάς, θα φτάσουμε στον Άγιο Φανούριο.

3 Άγιος Φανούριος

Το 1921 μετά από όνειρο της Ρόζας Λιλλή τοποθετήθηκε εικονοστάσι στη συμβολή τριών οδών. Σύμφωνα με λαϊκή δεισιδαιμονία, αόρατα δαιμόνια έκλεβαν τη λαλιά των ανυποψίαστων περαστικών, οι οποίοι, για να προστατευθούν, έπρεπε να κουβαλούν Άγιο άρτο ή φυλαχτό ευλογημένο από παπά. Τη θέση του εικονοστασίου έχει πάρει σήμερα μικρός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Φανούριο.

4 Βαθιά Στράτα

Το μονοπάτι γνωστό και ως «Βαθιά Στράτα» εξυπηρετούσε την μετακίνηση των κατοίκων της Τρυπητής προς τον Αδάμαντα. Στη μέση της κατάφυτης διαδρομής και στην απέναντι απροσπέλαστη πλευρά της ρεματιάς που διασχίζει το μονοπάτι, βρίσκεται διώροφη κατακόμβη, που δεν έχει ακόμη πλήρως εξερευνηθεί.

5 Αγία Ιουλιανή

Η Αγία Ιουλιανή ή, όπως είναι τοπικά γνωστή, «Αγία Στελιανή», είναι ένα ξωκλήσι στο μέσο του παλαιού μονοπατιού κτισμένο σε σημείο που κάποτε υπήρχε μεγαλύτερος ναός. Έως το 1961, στην περιοχή της μικρής εκκλησίας υπήρχε μαρμάρινη επιτύμβια πλάκα με επιγραφή, η οποία μεταφέρθηκε από τον Ζαφείρη Βάο στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Μήλου.

6 Παλαιά Στράτα Βάτου – Αδάμαντα

Μονοπάτι που δυστυχώς δεν συντηρείται τα τελευταία χρόνια παρά τη μεγάλη πολιτισμική του αξία. Το δύσκολο κομμάτι της διαδρομής διαπραγματεύεται περάσματα ανάμεσα από συμπαγή βράχο που είχε κάποτε σμιλέψει ανθρώπινο χέρι.

7 Βάτο

Αραιοκατοικημένος οικισμός, χτισμένος στην πλαγιά του λόφου, που βλέπει Δυτικά την Τρυπητή και Ανατολικά τον Πέρα Τριοβάσαλο. Ανάμεσα στα γραφικά σπιτάκια που τον αποτελούν διασώζεται ο σκελετός του κυκλικού κτιρίου που άλλοτε στέγαζε παραδοσιακό ελαιοτριβείο.

8 Ανεμόμυλοι

Μια σειρά από ανεμόμυλους που κάποτε εξυπηρετούσαν τις ανάγκες των κατοίκων στην άλεση σιτηρών. Σήμερα οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ανακαινισθεί και μετατραπεί σε καταλύματα προς ενοικίαση για τους καλοκαιρινούς μήνες.

0 ΕΠΑ.Λ. Μήλου

Εκπαιδευτικές Δράσεις

Το σκεπτικό των εκπαιδευτικών μας δράσεων εντάσσεται στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης. Ευελπιστούμε πως οι δραστηριότητες που προτείνουμε θα φανούν ενδιαφέρουσες σε ομάδες διάφορων συνθέσεων και προτιμήσεων. Κατά μέσο όρο, η εκτέλεση κάποιας από αυτές θα προσθέσει το λιγότερο μία ώρα στη συνολική διάρκεια της πεζοπορίας σας και είναι κάτι που οι συνοδοί θα πρέπει να συμπεριλάβουν στο σχεδιασμό τους.

Εκπαιδευτική Δράση Αρχαίας Ιστορίας

Αγώνας Λόγου και Επιχειρηματολογίας

Απαραίτητες Γνώσεις/Υλικά

- Θουκιδίδου Ιστορία Βιβλίο 5, Κεφ. 84-113 σε Αρχαίο κείμενο και μετάφραση
- Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση του κειμένου από την ομάδα συνοδείας
- Σημειωματάριο και μολύβι για κάθε συμμετέχοντα
- Φύλλο Εργασίας Εκπαιδευτικού Σεναρίου

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- Εξέταση αντικρουόμενης θέσης
- Διαμόρφωση λογικός ορθού συλλογισμού
- Εμπλοκή σε γόνιμο διάλογο

Τοποθεσία

Διαδρομή 1
Θέση «Τρεις Εκκλησιές»

A. Γενικά Στοιχεία

Η Μήλος έχει μακραίωνη και πλούσια ιστορία. Ήταν ένα από τα πρώτα νησιά των Κυκλάδων που κατοικήθηκε και γνώρισε μεγάλη ακμή από την Αρχαιότητα λόγω του ορυκτού της πλούτου και της στρατηγικής της θέσης. Κατοικήθηκε, ήδη, από τη Νεολιθική Εποχή και αποτέλεσε εμπορικό κέντρο, καθώς διατηρούσε το μονοπώλιο του οψιδιανού. Οι κάτοικοι της Μήλου αρνήθηκαν να δώσουν γη και ύδωρ στους Πέρσες και πολέμησαν στο πλευρό των υπόλοιπων Ελλήνων στη ναυμαχία της Σαλαμίνας και στη μάχη των Πλαταιών. Καταστράφηκαν όμως αυτοί και η πόλη τους από τους Αθηναίους, όταν προσπάθησαν να διατηρήσουν την ουδετερότητα τους στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

Συγκεκριμένα, στα 416 π.Χ., μέσα στη δίνη του Πελοποννησιακού Πολέμου μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης και των συμμάχων αυτών, οι Αθηναίοι στρέφονται εναντίον της Μήλου. Ο Θουκυδίδης στο 5ο βιβλίο των «Ιστοριών» παραθέτει το σχετικό διάλογο μεταξύ των Αθηναίων αντιπροσώπων και των αρχόντων του νησιού, επιδιώκοντας να επισημάνει την αντίθεση μεταξύ δικαίου και δύναμης. Οι Αθηναίοι, με την αλαζονεία που τους δίνει η παντοδυναμία τους στον Ελλαδικό χώρο, ισχυρίζονται ότι Δίκαιο υπάρχει μεταξύ ίσων και από τη στιγμή που δύο πλευρές δεν είναι ίσες, τότε, όπως ορίζει η φύση, οι δυνατοί πράττουν ό, τι τους επιτρέπει η δύναμή τους και οι αδύναμοι, μην μπορώντας να κάνουν αλλιώς, υποχωρούν και το αποδέχονται.

Ο «Μηλίων Διάλογος», όντας διαχρονικός και πάντοτε επίκαιρος, αποτελεί σημείο αναφοράς στη μελέτη των διεθνών σχέσεων, καθώς αυτές από τότε έως σήμερα δομούνται με βάση το «δίκαιο» του ισχυρού.

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο

Θέτουμε προς εξέταση την υποθετική περίπτωση, όπου μια αλυσίδα ξενοδοχείων έχει σκοπό τη δημιουργία μεγάλης τουριστικής μονάδας σε παραπλήσια πλαγιά. Κατά τη διάρκεια του δημοτικού συμβουλίου εκπρόσωποι της εταιρείας συναντούν τις αντιρρήσεις των κατοίκων της περιοχής.

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδα “Ισχυρών” (εκπρόσωποι τουριστικής μονάδας) και σε ομάδα “Αδυνάμων” (εκπρόσωποι τοπικής κοινωνίας), ενώ οι συνοδοί υιοθετούν το ρόλο των “Διαμεσολαβητών”. Στις ομάδες διαμοιράζεται φύλλο εργασίας με τα επιχειρήματα της κάθε πλευράς και ζητείται από αυτές η καταγραφή των αντίστοιχων αντεπιχειρημάτων από τη θέση της εκάστοτε ομάδας. Μετά από σύντομη σύσκεψη αντιπρόσωποι της κάθε ομάδας εκθέτουν τις θέσεις τους στην ολομέλεια και ακολουθεί δημόσιος διάλογος.

Γ. Υποστηρικτικό Υλικό

Επιχειρήματα Εκπροσώπων Τουριστικής Μονάδας

α	Η τουριστική μονάδα θα συμβάλλει στην διεθνή προβολή του νησιού και στην αύξηση του τουρισμού, από την οποία πρόκειται να επωφεληθούν πολλοί κλάδοι της τοπικής οικονομίας.
β	Η τουριστική μονάδα θα δώσει δουλειά σε πολλούς ντόπιους, την ώρα που μικρές κοινωνίες, όπως η Μήλος, μαστίζονται από την ανεργία.
γ	Η τουριστική μονάδα δεσμεύεται ότι θα λειτουργεί όλη τη χρονιά, φιλοξενώντας εκπαιδευτικούς, εργαζόμενους στο Κέντρο Υγείας, κ.α. έναντι χαμηλού, για τα δεδομένα του νησιού, αντιτίμου.

Επιχειρήματα Ντόπιων Κατοίκων

α	Η ογκώδης τουριστική μονάδα θα αλλοιώσει το παρθένο τοπίο σε αισθητικό επίπεδο και σε επίπεδο οικολογίας.
β	Δεν έχει γίνει ξεκάθαρο το πού θα καταλήγουν τα λύματα της μονάδας και υπάρχουν φόβοι ότι αυτά θα ρίπτονται στην θάλασσα.
γ	Υπάρχουν, σύμφωνα με τους αρχαιολόγους, βάσιμες ενδείξεις για την ύπαρξη ερειπίων αρχαίου οικισμού στην συγκεκριμένη περιοχή.

Εκπαιδευτική Δράση Ορυκτολογίας

Συλλέγοντας Ορυκτούς Θησαυρούς

Απαραίτητες Γνώσεις/Υλικά

- Επικοινωνία με έναν από τους προτεινόμενους Εκθεσιακούς Χώρους
- Μικρή εγκυκλοπαίδεια Ορυκτών και Πετρωμάτων
- Μεγεθυντικός φακός για κάθε συμμετέχοντα
- Υφασμάτινη τσάντα για τη μεταφορά πετρωμάτων

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- Συλλογή και παρατήρηση πετρωμάτων
- Σύγκριση και ταξινόμηση ορυκτών
- Προβληματισμός διαχείρισης φυσικών πόρων

Τοποθεσία

Διαδρομή 2, 3 και 4

A. Γενικά Στοιχεία

Από τα Αρχαία χρόνια, οι Έλληνες φιλόσοφοι, που με τους Ίωνες «Φυσικούς» είχαν εγκαινιάσει την επιστημονική έρευνα του κόσμου, δεν μπορούσαν παρά να ενδιαφερθούν και για τα κάθε λογής πετρώματα και ορυκτά που συνθέτουν το φλοιό της Γής και που αποτελούν τα κύρια δομικά στερεά συστατικά του.

Στη Μήλο ήδη από τη Νεολιθική εποχή, είχε ξεκινήσει η εκμετάλλευση καολίνη και αργιλικών υλικών για κεραμική και φαρμακευτική χρήση, καθώς και το εκτεταμένο εμπόριο οψιδιανού, που χρησίμευε στην κατασκευή εργαλείων και όπλων. Την Κλασική εποχή γίνεται εξόρυξη τραχείτη για την κατασκευή μυλόπετρας και θείου για την κατασκευή φαρμάκων, μετατροπή αλουμίτη σε στυπτήρια για τη βαφή υφασμάτων και χρήση μπετονίτη στη σαπωνοποιία. Κατά την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή εποχή παρατηρείται εμπόριο ελαφρόπετρας, που χρησίμευε στη στίλβωση μαρμάρων και μωσαϊκών, ενώ δημιουργήθηκαν, αλυκές που βοηθούσαν στην παραγωγή και εμπορία αλατιού. Την Βυζαντινή Εποχή διευρύνεται το εμπόριο και η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της Μήλου, ενώ κατά την Τουρκοκρατία γίνεται κυρίως εξαγωγή καολίνη για παραγωγή πορσελάνης. Μετά την Απελευθέρωση, η μεταλλευτική δραστηριότητα στο νησί προσανατολίζεται στην εξόρυξη ορυκτών με βιομηχανικές εφαρμογές όπως θείου, γαληνίτη, αργυρούχου μολύβδου και μαγγανίου. Τα νεότερα χρόνια ξεκινά η εκμετάλλευση του μπετονίτη, του περλίτη και των κοιτασμάτων βαρυτίνης που βρίσκονται στη θέση «Βούδια», ενώ από το 1984 αρχίζει η εξόρυξη ποζολάνης στη θέση «Ξυλοκερατιά».

Η ιδιαίτερη αυτή γεωμορφολογία και φυσικός πλούτος σε πετρώματα και ορυκτά προσδίδουν στη Μήλο έναν εξαιρετικό διάκοσμο, κυριολεκτικά σπαρμένο μπροστά στα μάτια ενός υποψιασμένου περιπατητή.

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο

Όλες οι διαδρομές που επιλέχθηκαν διασχίζουν περιοχές μεγάλου ορυκτολογικού ενδιαφέροντος. Στα μονοπάτια που προτείνουμε θα συναντήσουμε θραύσματα εύκολα αναγνωρίσιμων πετρωμάτων, όπως οψιδιανού και άργιλου, αλλά και πολλών άλλων ορυκτών, όπως χαλαζία, μαγγανίου σε συνδυασμούς με σίδηρο και κρυστάλλους στοιχειακού θείου.

Οι μαθητές καλούνται να παρατηρήσουν το έδαφος κατά την πεζοπορία και να συλλέξουν πέτρες που τους τραβούν την προσοχή. Μετά το πέρας κάθε πεζοπορίας τα δείγματα αυτά συγκεντρώνονται και με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών συνοδών, των διαθέσιμων συγγραμμάτων ορυκτολογίας και μικροσκοπιών, αναγνωρίζονται και ταξινομούνται. Σχηματίζεται έτσι μια συλλογή ορυκτών και πετρωμάτων, η οποία στη συνέχεια εκτίθεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του σχολείου.

Γ. Υποστηρικτικό Υλικό

Ανάλογα με το σχεδιασμό της δράσης σας, προτείνεται η επίσκεψη κάποιων εκ των παρακάτω Εκθεσιακών Χώρων:

• Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου

Σύγχρονο μουσείο στον Αδάμαντα με πολλά εκθέματα και εκπαιδευτικά προγράμματα. Η τιμή του εισιτηρίου εξαρτάται από τη σύνθεση και τις ανάγκες της ομάδας. Τηλέφωνο επικοινωνίας: +30 22870 22481

• Μουσείο Άμμου

Μικρός και πολύ όμορφος χώρος στην Πλάκα όπου εκτίθονται έργα από άμμο από όλο τον κόσμο. Διαθέτει μικροσκόπια προς ελεύθερη χρήση. Τηλέφωνο επικοινωνίας: +30 22870 23828 (Κος Αστέρης)

• Εργατικό Κέντρο Μήλου

Χώρος του Σωματείου Εργαζομένων στον Τριοβάσαλο. Απαρτίζεται από 10 σωματεία, με αυτό των Μεταλλορύχων να έχει την πρωτοκαθεδρία κατά την ίδρυσή του. Τηλέφωνο επικοινωνίας: +30 22870 21274

Εκπαιδευτική Δράση Χλωρίδας

Δοκιμάζοντας «Μαντζούνια» της Μήλου

Απαραίτητες Γνώσεις/Υλικά

- Μικρή Εγκυκλοπαίδεια Φυτών και Βοτάνων
- Ψαλίδι και πετσέτα για συλλογή βοτάνου
- Σκεύη μαγειρέματος και βραστήρας
- Κούπα ή ποτήρι για κάθε συμμετέχοντα

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- Βιώσιμη εκμετάλλευση φυσικού πλούτου
- Γνωριμία με ντόπια ήθη και έθιμα
- Συμμετοχή σε ομαδική δραστηριότητα

Τοποθεσία

Διαδρομή 2, 4

A. Γενικά Στοιχεία

Τα φυτά και ιδίως τα βότανα αποτελούν πηγή φυσικής ομορφιάς και μέρος της βλάστησης που χαρακτηρίζει την ύπαιθρο κάθε χώρας. Παράλληλα παίζουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο στη ζωή των ανθρώπων, διότι αποτελούν πηγή πολύτιμων δραστικών συστατικών, τα οποία είναι γνωστό ότι ασκούν θεραπευτική και ευεργετική επίδραση στον οργανισμό. Οι μοναδικές ιδιότητες των φυτών έχουν χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία και την πρόληψη ασθενειών και την ενίσχυση του οργανισμού από πολλούς πολιτισμούς σε ολόκληρο τον κόσμο.

Τα είδη της ελληνικής χλωρίδας υπολογίζονται σε περισσότερα από 6.000, όμως αυτό που κάνει τη χώρα μας παράδεισο για τους περιπατητές δεν είναι μόνο ο αριθμός των ειδών, αλλά η σπανιότητα πολλών εξ αυτών. Περίπου το 1 στα 10 είδη της ελληνικής χλωρίδας είναι ενδημικό, δηλαδή δεν υπάρχει πουθενά αλλού στον κόσμο.

Σε πολλές περιοχές της Μήλου, όπου η διάβρωση είναι πολύ έντονη και το έδαφος άνυδρο και ηλιοκαμένο, αφθονούν πολλά φρύγανα, όπως κισσάρι, θυμάρι, θρούμπι, λεβάντα, λαδανιά και ασφάκα. Σε πετρώδης περιοχές του νησιού μπορεί να βρει κανείς φασκομηλιές, ενώ κοντά στη θάλασσα συναντάμε την αλμύρα ή αλμυρίκι και το θάμνο κρίταμο.

Αν και το νησί δεν φημίζεται για τα γεωργικά του προϊόντα, το πλούσιο σε ενεργά συστατικά έδαφος και το «τυπικά» μεσογειακό κλίμα που επικρατεί, ευνοούν την επιβίωση πολλών χρήσιμων βοτάνων και φυτών, τα οποία σε ορισμένες δύσβατες περιοχές, προστατευμένα από την έλευση των τουριστών και την αλόγιστη ανθρώπινη εκμετάλλευση, βρίσκει κανείς, ακόμα, σε αφθονία.

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο

Οι μαθητές καλούνται να αναλογιστούν τον φυσικό πλούτο που τους περιβάλλει. Οι συνοδοί εκπαιδευτικοί στρέφουν την προσοχή των μαθητών ανά τακτά χρονικά διαστήματα στο γύρω τοπίο, επισημαίνοντας τα διαφορετικά είδη χλωρίδας, τις διάφορες φυτικές μυρωδιές και την εντυπωσιακή χρωματική παλέτα, που συνθέτουν τον περιβάλλοντα χώρο.

Αποστολή της ομάδας είναι η συλλογή μικρής ποσότητας αυτοφυών βοτάνων, έχοντας καθόλη τη διάρκεια της δράσεως υπόψη τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και συνύπαρξης. Το «ματσάκι» του βοτάνου που συλλέχθηκε βράζεται και η ομάδα μοιράζεται μια κούπα ζεστού ροφήματος κατά τη διάρκεια, ή στο τέρμα της πεζοπορίας.

Γ. Υποστηρικτικό Υλικό

Συλλογή:

Πρέπει να γνωρίζουμε καλά το βότανο που θα επιλέξουμε, καθώς και την κατάλληλη εποχή για να το συλλέξουμε. Μεγάλη προσοχή οφείλουμε να δείξουμε στην αποφυγή τραυματισμού ή καταστροφής των φυτών. Κόβουμε με ψαλίδι μικρό αριθμό από τα θεραπευτικά του μέρη, αφήνοντας στο φυτό τη δυνατότητα να συνεχίσει απρόσκοπτα την ανάπτυξή του. Φροντίζουμε να αφήνουμε άθικτα σπάνια ή προστατευόμενα φυτά.

Αποξήρανση – Διατήρηση:

Η χρησιμοποίηση φρέσκων βοτάνων φέρνει καλύτερα αποτελέσματα. Εάν δεν είναι διαθέσιμα σε επαρκή ποσότητα ή αν δεν ευνοεί η εποχή τη συλλογή τους, μπορούμε να επιλέξουμε τη χρήση αποξηραμένων βοτάνων, που μπορούμε να προμηθευτούμε από το εμπόριο.

Εκπαιδευτική Δράση Πολιτιστικού Τοπίου

Εξάσκηση Φωτογραφικής Μνήμης

Απαραίτητες Γνώσεις/Υλικά

- Κινητό τηλέφωνο ή φωτογραφική μηχανή
- Εισαγωγή στην έννοια του Πολιτιστικού Τοπίου
- Βασικές αρχές φωτογραφίας
- Πρόσβαση σε υπολογιστή (σε δεύτερο χρόνο)

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- Εισαγωγή στην τέχνη της φωτογραφίας
- Φωτογραφική αποτύπωση πολιτιστικών στοιχείων
- Συμμετοχή σε ομαδική δραστηριότητα

Τοποθεσία

Διαδρομή 1, 2, 3 και 4

Α. Γενικά Στοιχεία

Τα πολιτιστικά τοπία ορίζονται από την Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO (2005) ως ξεχωριστές γεωγραφικές περιοχές που «αντιπροσωπεύουν τη σύζευξη φύσης και ανθρώπου». Πρόκειται για περιοχές που αντικατοπτρίζουν την αλληλεξάρτηση ανθρώπινων κοινωνικών δομών με συσχετιζόμενα οικολογικά συστήματα, απεικονίζοντας την εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας κατά την πάροδο του χρόνου, υπό την επίδραση των φυσικών περιορισμών και δυνατοτήτων που παρουσιάζει το φυσικό τους περιβάλλον. Τα πολιτιστικά τοπία είναι ζωντανά τοπία που αλλάζουν με τον ίδιο ρυθμό με τον οποίο ο πολιτισμός, το κλίμα και ο φυσικός τους περίγυρος αλλάζουν. Ο δυναμικός αυτός χαρακτήρας του πολιτιστικού τοπίου εκφράζει, τις αξίες των ανθρώπων που το οικειοποιήθηκαν και που συνεχίζουν να ζουν σε αυτό, αφού διαμορφώνεται μέσω δύο διαφορετικών, αλλά αλληλένδετων διαδικασιών: μιας φυσικής διαδικασίας ανάπτυξης και αλλαγής στοιχείων του τοπίου και μιας κοινωνικής και ιστορικής διαδικασίας προϊόντος της ανθρώπινης βούλησης.

Ένα τοπίο χαρακτηρίζεται και προστατεύεται ως πολιτιστικό με γνώμονα τα αυθεντικά και μοναδικά στοιχεία κληρονομιάς που απαντώνται σε αυτό και που έχουν πλέον ενσωματωθεί στη συλλογική μνήμη ενός τόπου, συνδέοντας το παρελθόν στο οποίο δημιουργήθηκαν με το παρόν, στο οποίο αποτελούν δείγμα ιστορικότητας, και το μέλλον, στο οποίο θα προβάλλουν τις αξίες που απέκτησαν στο πέρασμα του χρόνου. Ακολούθως, η ένταξη πρακτικών, συστημάτων, παραδόσεων και λειτουργιών στο σήμερα συμβάλει στην ενεργοποίηση των πολιτιστικών τοπίων, διαφυλάσσοντας ζωντανή την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου και αναδεικνύοντας όψεις της τοπικής κοινωνίας ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας.

Η αδιάρρηκτη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ τοπίου και παρατηρητή μπορεί να οδηγήσει και σε οικονομική ανάπτυξη μιας και το τοπίο αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της Ελληνικής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, και αναπόσπαστο τμήμα του τουριστικού προϊόντος ανεξαρτήτως μορφής τουρισμού. Εφόσον διαφυλαχθεί, τεθεί σε διαχείριση και σχεδιαστεί με τα χαρακτηριστικά μιας βιώσιμης ανάπτυξης, βασισμένης σε μια ισορροπημένη και αρμονική σχέση μεταξύ κοινωνικών αναγκών, οικονομικής δραστηριότητας και περιβάλλοντος, το πολιτιστικό τοπίο μπορεί να διασφαλίσει την διατήρηση της τοπικής ταυτότητας και να προάγει την ανθρώπινη ευημερία.

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο

Ενθαρρύνεται η χρήση του κινητού τηλεφώνου για λήψη φωτογραφιών καθόλη τη διάρκεια των πεζοπορικών διαδρομών. Στάσεις σε προκαθορισμένα σημεία δίνουν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να κρατήσουν εικόνες, επιλέγοντας κάδρο και σύνθεση.

Πρίν την έναρξη της εκάστοτε πορείας, δημιουργούνται ομάδες στις οποίες αναθέτουμε τη συλλογή εικόνων διαφορετικού ανθρώπινου αποτυπώματος στο φυσικό περιβάλλον. Ξωκλήσια, Σύρματα, μάντρες και άλλου είδους αποθηκευτικοί χώροι, στέρνες και πηγάδια, είναι κάποια μόνο από τα θέματα που ζητείται από την κάθε ομάδα να απαθανατίσει. Οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις καλύτερες φωτογραφίες μεταξύ τους ,δημιουργώντας έναν κοινό φάκελο αναφοράς.

Εκπαιδευτική Δράση Προσανατολισμού

Επισκόπηση Περιβάλλοντα Χώρου

Απαραίτητες Γνώσεις/Υλικά

- Εγχειρίδιο «Εκπαιδευτικό Orienteering», Κ.Π.Ε. Βιστωνίδας
- Καλά συντονισμένη ομάδα συνοδείας
- Εκτυπωμένος πεζοπορικός χάρτης της Μήλου
- Σημειωματάριο, μολύβι και πυξίδα για κάθε συμμετέχοντα

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

- Χρήση πυξίδας και χάρτη
- Προβληματισμός και παρατήρηση
- Γνωριμία με βασικές αρχές Προσανατολισμού

Τοποθεσία

Διαδρομή 2
Θέση Κάστρο

A. Γενικά Στοιχεία

Η χαρτογραφία είναι αρχαία τέχνη, αφού, ήδη από τον καιρό των Φαραώ, υπήρχε η ανάγκη οριοθέτησης των καλλιεργήσιμων εκτάσεων γύρω από το Νείλο. Λόγω των συχνών υπερχειλίσεων του ποταμού οι πέτρινες στήλες που σηματοδοτούσαν τα όρια της κάθε έκτασης θάβονταν κάτω από τη λάσπη κάνοντας δύσκολή τη δίκαιη ανακατανομή του διαθέσιμου εδάφους στους καλλιεργητές. Ο Πτολεμαίος (100-170), βιβλιοθηκάριος στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, περιέγραψε τις μεθόδους απεικόνισης που είχαν κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί στη χαρτογράφηση και σχεδίασε τους πρώτους χάρτες του ως τότε γνωστού κόσμου. Το έργο αυτό, που κατά ένα μεγάλο μέρος έχει χαθεί, ανακαλύφθηκε ξανά στα τέλη του Μεσαίωνα, χάριν σε Αραβικές, κυρίως, μεταφράσεις.

Τα μεγάλα ναυτικά ταξίδια και οι εξερευνητικές αποστολές του 15ου αιώνα έφεραν μεγάλες αλλαγές στο σχεδιασμό των παγκόσμιων χαρτών. Επιστρέφοντας μετά από ένα επίπονο ταξίδι, στην βάση τους οι μεγάλοι εξερευνητές του παρελθόντος ανακαλούσαν πολύτιμες πληροφορίες, τις οποίες χρησιμοποιούσαν οι χαρτογράφοι της εποχής για να σχεδιάσουν όλο και πιο λεπτομερείς, χάρτες. Τον 18ο αιώνα, οι επιστημονικές αποστολές των Γάλλων στην Λαπωνία και το Περού επιβεβαίωσαν την υπόθεση του Newton ότι ο κόσμος μας έχει το σχήμα σφαίρας πεπλατυσμένης στους πόλους, φέρνοντας, έτσι, τη γέννηση της μοντέρνας Χαρτογραφίας. Μέσω αυτών των αποστολών, τέθηκε η αυστηρή μαθηματική βάση που απαιτεί η δημιουργία χαρτών ορθής κλίμακας και μεγάλης ακρίβειας.

Στις μέρες μας οι μέθοδοι και τα επιστημονικά όργανα έχουν αλλάξει ριζικά. Τα κινητά τηλέφωνα που έχουμε στην κατοχή μας ανταλλάσσουν σήματα με εξειδικευμένους δορυφόρους του Παγκόσμιου Συστήματος Θεσιθεσίας (Global Positioning System) και παρέχουν άμεσα τις συντεταγμένες της γεωγραφικής μας θέσης. Χάριν σε αυτή την άμεση πρόσβαση στην πληροφορία, οι πεζοπόροι μπορούν, μεταξύ άλλων, να λειτουργούν σαν «ερασιτέχνες τοπογράφοι», εξερευνώντας ένα γεωγραφικό τόπο διεξοδικά.

B. Εκπαιδευτικό Σενάριο

Φτάνουμε στο Κάστρο και κάνουμε μεγάλη στάση. Μετά από ξεκούραση, αρχίζουμε τη δράση σε σκιερό μέρος. Απλώνουμε έναν έντυπο χάρτη στο έδαφος και με τη βοήθεια της μηδενισμένης πυξίδας μας τον προσανατολίζουμε. Δείχνουμε στους συμμετέχοντες τον τρόπο να βρίσκουν το αζιμούθιο συγκεκριμένης θέσης, και τους αναθέτουμε την 1η Άσκηση. Εν συνεχεία εξηγούμε τον τρόπο να εντοπίζουν θέση όταν δίνεται το αζιμούθιο και εκτελούμε την 2η Άσκηση. Μαζευόμαστε όλοι γύρω από κοινό έντυπο χάρτη και ξεκινάμε την 3η Άσκηση.

Γ. Υποστηρικτικό Υλικό

1. Αφού εντοπίσετε στο χάρτη τις παρακάτω τοποθεσίες, να τις στοχεύσετε με την πυξίδα σας και να βρείτε το αντίστοιχο αζιμούθιο:

Βάνι – Παναγία Τουρλιανη – Μανδράκια

(272 – 172 – 70)

2. Χρησιμοποιήστε την πυξίδα σας ώστε να στοχεύσετε σωστά τα παρακάτω αζιμούθια. Στη συνέχεια, με αναφορά στο χάρτη σας, δώστε ένα όνομα τοποθεσίας ως τον πιθανό στόχο:

18 – 298 – 196

(Φυροπόταμος – Φουρκοβούνι – Προφήτης Ηλίας)

3. Τοποθετήστε από μια πινέζα στο χάρτη σας στις τοποθεσίες Κάστρο, Βάνι και Φουρκοβούνι. Δημιουργήστε με νήμα γωνία με κορυφή το Κάστρο και εντός του πεδίου που σχηματίζεται τοποθετήστε 38 χαλίκια μικρού μεγέθους. Σηκώστε το βλέμμα και, κοιτάζοντας την είσοδο του φυσικού κόλπου της Μήλου, φανταστείτε τα 38 πλοία των Αθηναίων να πλησιάζουν με σκοπό τον ναυτικό αποκλεισμό του νησιού. Στοχεύστε τον Προφήτη Ηλία και σκεφτείτε τι μήνυμα θα στέλνατε στο στόλο σας.

Βιβλιογραφία

Βάος Ζ., (1964). Ναοί και Ναϋδρια της Μήλου.

Γκόλιου Ρ., (2012). Εγκυκλοπαίδεια Βοτάνων. Το Βήμα.

Δήμου- Χανιωτάκη Ε., (2002). Ιστορία Χαραγμένη στον Αέρα.

Κεντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βιστωνίδας, (2018). Εκπαιδευτικό Orienteering.

Μάλλιαρης Λ. (1999), 200 Βότανα και οι θεραπευτικές τους ιδιότητες.

Μπαζαίος, Κ., (1982). 100 Βότανα και 1000 Θεραπείες.

Μπαμπώνης Ν. Χ., (1993). Η Μήλος από την Αρχαιότητα. Ένωσις Φίλων Αδάμαντος.

Μπελιβανάκης Γ., (2001). Ιστορία της Μήλου.

Μπελιβανάκης Γ., (1996). Μηλίσι Μεταλλωρύχοι στην Γαλλία στις αρχές του αιώνα μας.

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου Μήλου, (2003). Μήλος: Μνημεία και Μνήμες.

Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων μαθητών Γυμνασίου Μήλου, (2004). Διάλογος Αθηναίων- Μηλίων.

Σταρίδας Σ. & Γαλανάκης Δ. (2016). Γεωδιαδρομές στη Μήλο, Ι.Γ.Μ.Ε.

Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων, (1979). Ο Ελληνικός Ορυκτός Πλούτος.

Poulios I., (2014). The Past in the Present: A Living Heritage Approach.

Rössler M., (2006). World Heritage cultural landscapes: A UNESCO flagship programme 1992–2006.

